

Lastu49

Pohjanmaan Kuulovammaisten Lasten Tuki -
Österbottens Hörselskadade Barns Stöd ry
2008

Muistattehan ilmoittaa puheenjohtajalle tai rahastonhoitajalle tiedossanne olevat koulunsa päättävät kuulovammaiset lapset sekä mistä koulusta valmistuvat. Perus- ja ammattikoulusta tai ylioppilaaksi valmistuvat!!!!!!

Yhdestyksen kotisivu:

<http://www.waasa.fi/pklt>

**Jos haluat liiton ja yhdistyksen tiedotteet ja uutiset sähköpostiisi, ilmoita osoiteesi:
anne.vankka@uwasa.fi**

**Nimen- ja osoitteenmuutokset, uudet jäsenet, eroilmoitukset ym. yhdistyksen/liiton jäsenrekisterin pitäjälle:
**Susanna Välimäki, Kakkosvaltaus 13, 60120 Seinäjoki
050-3537 622, susanna.valimaki@luukku.com****

tai Liiton toimistoon:

**KLVL ry PL 63 / Ilkantie 4, 00401 Helsinki
p: 09-5803700, tekstip: 09-5803702, fax: 09-5803701,
E-mail: klvl@valkeatalo.fi**

Tervehdys Lastun lukijat!

Jälleen on yhdistyksemme saanut uuden puheenjohtajan kun maaliskuisessa vuosikokouksessa sain kunnian tulla valituksi tehtävään.

Olen Tiia Laamanen Seinäjoelta. Vuosi sitten tulin valituksi yhdistyksemme hallitukseen ja vuoden hallitusjäsenyyden jälkeen sain mahdollisuuden ottaa vastaan puheenjohtajan tehtävän. Aikaisempaa kokemusta yhdistystoiminnasta minulla ei ole ja paljon onkin ollut opeteltavaa. Hienosti olen saanut tukea tehtävän hoitoon hallituksen muilta jäseniltä sekä ennen kaikkea Annelta, joka meidän onneksemme vielä jäi hallituksen varajäseneksi.

Perheeseeni kuuluu aviomies Petteri sekä lapset Helmi 4 v ja Kerttu 2v. Lapsistamme Kerttu on syntymäkuuro. Kertun kuulovamman epäily heräsi jo heti laitoksella ja lopullisesti varmistui Kertun ollessa 3 kk ikäinen. Olemme saaneet olla niiden onnekkaiden joukossa, joilla kuulovamma todetaan varhain. Kuntoutus saatiin alkuun nopeasti ja ensimmäinen viittomien kotiopetustunti meillä oli Kertun ollessa 5 kk ikäinen. Samaan aikaan Kerttu sai kojeet molempiin korviin. Meille vanhemmille se merkitsi monen uuden asian opettelua. Tiedon jano kuulovammaisista ja ennen kaikkea kuurojen elämästä oli valtavan suuri. Erityisen tärkeäksi silloin koimme ja koemme edelleen Kuurojen Palvelusäätiön Juniori-ohjelman viikonloppukurssit. Siellä pääsimme tutustumaan kuuroihin ja huomasimme, ettemme ole yksin. Vertaistuen merkitys tuossa alkuvaiheessa on äärettömän tärkeä, joten ottakaa rohkeasti yhteyttä alueemme vertaistukiperheisiin! Jaettuna nämä asiat ovat huomattavasti kevyempiä kantaa.

Toukokuussa -07 Kertulle leikattiin implantti oikeaan korvaan ja tämä toi tietysti mukanaan taas uuden opeteltavan asian. Hyvin kuuleminen lähtikin käyntiin huolimatta lukuisista teknisistä ongelmista ja vastoinkäymisistä. Alkuvuodesta 2008 kysyimme Tampereelta mahdollisuutta toisenkin korvan implantointiin. Vastaus tuli nopeasti myönteisenä ja niinpä nyt huhtikuussa Kertulle leikattiin implantti myös vasempaan korvaan. Bilateraalin implantointi on Suomessa vielä uutta ja leikkauksia tehty vasta muutamia, joten uusia asioita kohtaamme edelleen jatkuvasti.

Kerttu on ollut viime syksystä asti päiväkodissa normaalissa ryhmässä henkilökohtaisen avustajan kanssa. Päivähoitomuodon ja -paikan valinta ei aina kuulovammaisen lapsen kohdalla ole helppo päätös vanhemmille. Erityisen huolestuttavaa on lasten eriarvoinen asema eri puolilla Suomea ja myös meidän alueemme kunnissa. Pienillä kunnilla ei aina ole tarjota samoja mahdollisuuksia kuin isommilla. Päivähoitoasioita miettiessä kannattaakin olla aktiivisesti yhteydessä kuntoutusohjaajaan ja yhdessä miettiä omalle lapselle parasta ratkaisua.

Nämä reilut kaksi vuotta, jotka olen viettänyt kuulovammaisen lapsen äitinä, ovat olleet rikkaita vaikkakin välillä raskaita. Huolen määrä oman lapsen tulevaisuudesta on välillä ollut suuri. Kuitenkin tänään tunnen, että pahimmista myrskyistä on nyt selvitty. Kuulovammaisuus tulee aina olemaan osa meidän elämäämme. Nyt kuulovamma ei enää tunnu taakalta kuten kaksi vuotta sitten, päinvastoin koen sen kasvattaneen itseäni ja koko perhettämme. Olemme saaneet kohdata monia uusia tuttavuuksia, joita emme ilman Kertun kuulovammaa olisi kohdanneet.

Toivotan kaikille Lastun lukijoille oikein aurinkoista ja lämmintä kesää!

Tiia

Uusi jäsen johtokunnassa:

Hei, olen Susanna Välimäki Seinäjoelta. Yhdistyksen jäseneksi liityimme vuonna 2006 ja johtokunnassa olen nyt ensimmäistä kertaa. Perheeseemme kuuluu lapset Joona 6v ja Lotta 4v sekä isä Pasi Jokiniemi ja äiti Susanna. Lotalla on raskauden aikaisen virussairauden vuoksi kuulovamma sekä lievä diplegia eli alaraajahalvaus. Päivät on täynnä vipinää ja vilskettä ☺ Aurinkoista kesänodotusta kaikille!

Vuosikokous 8.3.2008 Kriikun Myllyllä Ylistarossa.

Lapset saivat kelkkakyytiä, sekä kokeilla takomistaitoja sepän pajassa.

Johtokunta 2008

Laamanen, Tiia puheenjohtaja	Haukkakallionkatu 5, 60320 SEINÄJOKI 050-532 1514 tiia.laamanen@elisanet.fi
Marttila, Tarja varapj, KLVL-edustaja	Lylyntie 13, 60510 HYLLYKALLIO 0400-91 0360 tarja.marttila@netikka.fi
Mäki-Latvala, Tarja sihteeri	Ampujantie 19, 65380 VAASA 040-716 9255 tml@waasa.fi
Ranta-Knuuttila-Mertala, Riitta Varainhoitaja	Jokivarrentie 575, 63330 PAHAJOKI 0400-66 4917 riitta.ranta-knuuttila-mertala@pp.inet.fi
Susanna Välimäki jäsenrekisteri	Kakkosvaltaus 13, 60120 SEINÄJOKI 050-353 7622 susanna.valimaki@luukku.com
Kujanpää, Anu	Ohmerojärventie 555, 61810 LUOMAKYLÄ 040-7672432 anu.kujanpaa@serres.fi
Ranta-Pantti, Satu	Mikontie 26, 61800 KAUHAJOKI txt-viestit 040-5799342 satu.rantapantti@pp.inet.fi
Rajala, Pirkko varajäsen	Veteraanitie 5 as 2, 66300 JURVA 040-5512098 pirkko.rajala@jurva.fi
Vankka, Anne varajäsen	Mäkikaivontie 15 E 22, 65100 VAASA 050-5233442, anne.vankka@uvasa.fi

KOKKI-PALSTA

Miehet kokkaavat - kauha siirtyy haasteviestinä jäsenperheiden isännältä toiselle

Viimevuonna Kauha kulkeutui Koskelan Kaitsulle Teuvalle

Helppo resepti jonka jokainen isä osaa =)

LINSSIMUHENNOS

Käy kaupas ja osta sieltä pussillinen linssejä, pari sipulia, kasvisliemikuutiota, 1 tlk tomaattimurskaa, tomaattisosetta, oreganoa ja mustapippurirouhetta. Muista kukkaro!

Ota kattila kaapista, kunnon kokoonen jottei tuu keitokset yli ja laita levy päälle ettei unohru.

Silippua ne ostamas sipulit ja huuhto linssit hyvin. Keitä niitä kasvisliemes (4dl) 5-6 minuuttia, sen jälkehen lisää tomaattimurska ja keitä viä 5 minuuttia.

Mausta tomaattisosehella ja maustehilla ja muhennos on valamis! =)

Sitte voikki huutaa mukulat ja muijan syömähän ja älä unohra siivota sotkujas! =)

Siis linssejä laitetaan 2 dl
tomaattisosetta 2 rkl
1 tl oreganoa
0,5 tl mustapippurirouhetta

Kaitsu

Kauha jatkaa matkaa ...

Haastetaan Laamasen **Petteri** Seinäjoelta, nyt vain reseptiä miettimähän, kokkailuintoa!

VERTAISPERHEET 2008

Kaustinen, Hannele
 Ostolantie 27 B 5, 63700 Ähtäri
 050-5450514
 émail: hannele.kaustinen@gmail.com

Kujanpää, Anu ja Taisto
 Ohmerojärventie 555
 61810 Luomankylä
 06-2313693, 040-7672432
 émail: anu.kujanpaa@luukku.com

Laamanen Tiia ja Petteri
 Haukkakallionkatu 5, 60320 Seinäjoki
 050-5321514
 email: tiia.laamanen@elisanet.fi

Ranta-Knuuttila-Mertala, Riitta
 Mertala, Jukka-Pekka
 Jokivarrentie 575, 63330 Pahajoki
 06-5123643 (Riitta)
 émail: riitta.ranta-knuuttila-mertala@pp.inet.fi

Ropponen, Mervi ja Jarmo
 Metsätähdentie 10, 60510 Hyllykallio
 050-3545670 (Mervi)
 émail: mervi.ropponen@pp.nic.fi

Tuomisto, Minna ja Petri
 Lustilantie 416, 61850 Kauhajoki
 0400-923912
minna.tuomisto@netikka.fi

Törmä, Tero 040-3113759
 Ranta-Pantti, Satu (kuuro)
 Txt: 040-5799342
 Mikontie 26, 61800 Kauhajoki
 émail: satu.rantapantti@pp.inet.fi

Viita Ritva ja Markku
 Soittajantie 13, 62100 Lapua
 050-5912611 (Ritva)
 émail: ritva.viita@netikka.fi

Välimäki Susanna ja Jokiniemi Pasi
 Kakkosvaltaus 13, 60320 Seinäjoki
 050-3537622
susanna.valimaki@luukku.com

Tomi (-89) lievä dysfasia, kuuleva
 Miisa (-91) huonokuuloinen
 Aki (-94) kuuleva

Jani (-95) huonokuuloinen
 Tiia-Maria (-96), kuuleva
 Krista (-98), huonokuuloinen
 Mikka (-03⁹) kuuleva

Helmi (-04) kuuleva
 Kerttu (-06) kuuro, 1. sisäkorvaistute 2007
 2. sisäkorvaistute 4/2008

Hanna (-93) kuuleva
 Jussi (-95) huonokuuloinen
 Joni (-01), kuuleva

Annika (-93) kuuleva
 Antti (-95) huonokuuloinen, sisäkorvaistute

Emmi (-97) huonokuuloinen
 Juho (-99) kuuleva
 Anni (-03) kuuleva

Meri (-91) kuuleva
 Eetu (-95) kuuleva
 Roosa (-96) kuuro

Tuukka (-89) kuuleva
 Topi (-98) kuuro, sisäkorvaistute, puhekielinen, yleisopetuksessa
 Silja (-01) kuuro, sisäkorvaistute, eskarissa yleisopetuksessa

Joona (-02) kuuleva
 Lotta (-04) huonokuuloinen, diplegia

ELÄMÄÄ KÄPYKOLOSSA

On huhtikuinen maanantai-aamu ja kello on kahdeksan. Uusi työpäivä on aluillaan – sekä minulla että Lotalla. Aivan kahdeksalta Lottaa ei vielä näy, minulla ja kahvikupilla on hetki aikaa odotella.

Jahas, ovi käy ja kahvi saa unohtua. Alkaa tositoimet. Lotta ja äiti kertovat viikolopun kuulumiset, kaikki hyvin. Kun äiti lähtee omiin töihinsä, me Lotan kanssa alotetaan oma päivämme. Ensin sisäkengät jalkaan ja sitten käsipyykille. Sitten aamupalalle; puurolautanen eteen ja lusikoimaan. Tänään syödäänkin reippaasti, koska meidän ryhmällä on salipäivä. Se tarkoittaa lyhyttä ulkoilua heti aamupalan jälkeen ja sen jälkeen Lotta ja Hanna saavat vaihtaa uikkarit ja polskia altaassa. Osa lapsista jumppaa sillä välin; temppurata rytisee..

Kun on puoli tuntia räiskytelty vettä, märkä avustaja ja tytöt lähtevät pukemaan ja kuivalemaan hiuksia. Sittenpä temppuradalle, kontataan tunnelista, kiivetään puolapuille, heitetään kuperkeikkaa ja pujotellaan tuolien välistä. Kun on aika lähteä syömään, täytyy lapsia vähän komentaa tavaroita keräämään, kaikki hauska loppuu aikaan! Lautasten tyhjennyttä lapset riisuvat, viikkaavat vaatteensa omille naulakkopai-koilleen ja jonottelevat vessaan.

Oma sänky kutsuu, kello on kaksitoista. Välipala on kello 14, lapset herätellään siinä vartin yli, jos unta on riittänyt niin pitkään. Välipalan jälkeen on aikaa vapaaseen leikkiin (tosin valvottuna).

Ulos puetaan kolmen aikoihin, siellä leikit jatkuvat kunnes ”noutaja tulee”.

Lotta osallistuu täysipainoisesti, enemmän tai yleensä vähemmän avustettuna, päiväkodin elämään. Jokainen ryhmän aikuisista viittoo ainakin auttavasti. Itse käytän viittottua suomea+puhetta. Lapsilla ja aikuisilla on omat viittomanimet.

Ryhmän lapset ovat 2-4-vuotiaita ja heitä on 19.

Tarja Marttila, hlökoht.avustaja

Huvipäivä PowerParkissa sunnuntaina 3.8.2008 klo 13:00

Tule viettämään hauska päivä yhdessä muiden kuulovammaisten lasten perheiden kanssa yhteistyössä LapCi:n alueellisen toiminnan kanssa.

Yhdistys kustantaa lapsista 5€/lapsi. Lisäksi laitteissa apua tarvitseva kuulovammaisen lapsen mukana pääsee avustaja ilmaiseksi sisään sekä laitteisiin. LapCi osallistuu si-lasten ja sisarusten osuuteen.

Hinnat (suluissa normaali hinta)
Pelkkä sisäänpääsy: aikuiset 5 €, lapset 3€, alle 2v ilman
Ranneke alle 130 cm 12€ (17), yli 130cm 22€ (27)
Ranneke sisältää sisäänpääsyn.

Huvipuistoon tulee ilmoittaa ryhmän koko ja koostumus **pe 18.7.** mennessä, joten **sitovat ilmoittautumiset** ko. päivään mennessä: Osallistujat, kumpaan ryhmään lapset kuuluvat, avustajan lisäksi muut mukaan tulevat aikuiset aluelippu (5€) vai ranneke (27€), sekä yhteystiedot.

Osallistumismaksut maksetaan etukäteen yhdistyksen tilille
OP 516371-216800.

Ilmoittautumiset ja tiedustelut:
Tiia Laamanen 050-5321514 / tiia.laamanen@elisanet.fi

Kokoontumispaikka sekä tarkemmat järjestelyasiat ilmoitetaan myöhemmin osallistujille.

Liisa Kaupinmäki, pvähoidon erityisopettaja

Kasperin päiväkodin integroitu pienryhmä "Muumit" puhe- ja kielihäiriöisille lapsille

Päiväkotimme sijaitsee Kasperin luonnonkauniissa ympäristössä kerrostalon alakerrassa. 12-paikkaisessa Muumien ryhmässä viisi paikkaa on varattu erityistä tukea tarvitseville lapsille ja seitsemän paikkaa muille 3-6-vuotiaille lapsille. Henkilökuntaan kuuluu päiväkodin erityisopettaja, päiväkodinopettaja, lastenhoitaja ja ryhmäavustaja. Talon toisessa päässä toimii 21-paikkainen 3-6-vuotiaiden lapsiryhmä "Mymmeli" ja vielä taloon kuuluu läheisessä Rastipuiston koulussa toimiva puolipäiväinen esikoulu-ryhmä "Nuuskamuikkuset".

Toimintamme tavoitteena on tavallisen päiväkotitoiminnan puitteissa antaa jokaiselle ryhmämme lapselle tarvittavaa tukea kehitykseen. Yhteistyössä vanhempien kanssa panostamme perusturvallisuuteen ja luottamukselliseen vuorovaikutukseen. Kannustamme ja kehumme, jotta lapselle muodostuu mahdollisimman vahva luottamus omiin taitoihinsa. Harjoitukset ovat mukavia ja leikinomaisia. Peruspilarina on säännöllinen päiväjärjestys. Kommunikoinnin tukena käytämme tukiviittomia ja runsaasti kuvia.

Muumien päivä alkaa puoli seitsemältä aamulla, jolloin päiväkotia aukeaa ja ensimmäiset lapset tulevat päivähoitoon. Aika kuluu yleensä leikkien, pelaten, lukien ja piirrellen. Toisen työntekijän saavuttua taloon siirrymme omiin ryhmätiloihimme ja jatkamme touhuja aamupalaan asti, jonka nautimme klo 8.00. Pikkuhiljaa porukkamme alkaa olla koossa ja aloitamme yhteisen aamupiirin. Tuttuun tapaan katsomme ketä on paikalla, jokainen saa vuorollaan viedä oman merkkikuvansa paikalleen laulun saattelemana, katsomme kalenterin ja sään ja lopuksi taululle vielä ilmestyy kuva aiheesta mitä tänään teemme.

Kuluvan toimintavuoden teemana on "maa, meri, taivas". Näitä aiheita olemme käsitelleet toimintamme viikko-ohjelmassa eri tavoin.

Maanantaisin meillä on leikkipäivä. Tiistaisin jumppaamme. Rastipuiston koulun sali on varattu meille kerran viikossa ja viereisellä kentällä voimme talvisin käydä luistelemassa ja hiihtämässä. Retkiä myös teemme läheisiin metsiin. Keskiviikkoisin ja torstaisin pieni ryhmämme on jaettu vielä kahteen pienempään ryhmään. Isommat pääsevät pöydän ääreen harjoittelemaan koulu- maista työskentelyä, joka sisältää erilaisia leikinomaisia harjoituksia ja tietenkin kynätehtäviä. Pienemmät pääsevät Kiliryhmään, joka on vaihteleva kokoelma erittäin hauskoja kieli- ja liikunta- harjoituksia. Toisena päivänä isommat pääsevät Kiliryhmään ja pienemmille on tarjolla vaihdellen muskaria, askartelua, tai kynätehtäviä. Perjantai on varattu musiikille ja kädentaidoille: maalaamme, muovailemme, piirrämme tai askartelemme. Toisinaan "Mutu-toukka" tulee vierailulle ja keskusteleen lasten kanssa erilaisista tunneasioista. Kerran kuukaudessa kokoonnumme talon yhteiseen lauluhetkeen ja saamme tilaisuuden harjoitella toimintaa isommassa porukassa.

Päivittäisen aamutoiminnan jälkeen noin kymmenen tienoilla on vuorossa tunnin ulkoilu suosijaisissa pihassamme. Ruoka-apulaisen kutsumme sisälle ennen muita lapsia auttamaan kattamisessa. Tehtävä on kieltämättä mieluista jokaiselle. Ennen ruokaa ehdimme vielä kokoontua sohvalle laulamaan, leikkimään tai lukemaan. Maukkaan lounaan jälkeen onkin mukava mennä päivälevolle. Ellei uni tule, voi yhdeltä nousta ylös värrittelemään, rakentelemaan tai pelaamaan. Tietokonetta käytämme lasten kanssa keskiviikkoisin ja perjantaisin. Välipalan haemme keittiöstä kahdelta ja viimeisetkin nukkujat herätellään. Välipalan jälkeen on vielä aikaa ohjatulle tai lasten ehdottamalle toiminnalle ja omalle leikille. Kolmen maissa valmistaudumme ulkoiluun ja kotiinläh- töön. Näin toimii tavallinen arki meillä "Muumeilla" Kasperin päiväkodissa.

Joulujuhla Lapuan kristillisessä Opistossa 1.12.2007

Anu Kujanpää:

KLVL:N hallituksen kokous Maarianhaminassa 1.9.07

KLVL:N hallitus jalkautui Maarianhaminaan kokoustamaan. Menomatalla laivassa pidimme hallituksen kokouksen. Vähän ennen perillepääsyä jouduimme nopeuttamaan kokouksen käsiteltäviä asioita, että ehdimme poistua oikeassa satamassa J

Perillä meitä odotti tapaaminen Ruotsin kuulovammaisten lasten vanhempainliiton kanssa. Ajatuksia yhteistyöstä oli herännyt puolin ja toisin. FEPEDA-yhteistyössä Suomi ja Ruotsi ovat olleet samoilla linjoilla, ja näin olimme saaneet kutsun tulla "puolitiehen vastaan" ruotsalaisia.

Itselleni suuri yllätys oli se, että ruotsin yhdistyksessä oli paljon aktiivisia isiä johtokunnassa. Jossain vaiheessa myös ruotsalaiset ihmettelivät, että missä meidän isät on.

Nuorten asiat ovat ruotsissakin tällä hetkellä hallituksen mielessä. Ruotsissa tunnuttiin olevan paremmassa suhteessa kuin suomessa siinä, että yliopistoissa on varattuna paikkoja kuulovammaisille/kuuroille, joten tulkin kanssa opiskelu ei jää rahasta kiinni. Muutoin ruotsin tulkkipalveluiden resurssit tuntuivat olevan yhtä huonot kuin suomessa.

Viittomakielen opetusta myönnetään 240 tuntia perheelle silloin kun lapsen diagnoosi todetaan, ja MUUTA VIITTOMAKIELEN OPETUSTA EI OLE, elleivät perheet sitten itse omatoimisesti sitä järjestä. Kaikki paikallaolleet, myös huonokuuloisten lasten vanhemmat osasivat sujuvaa viittomakieltä, ja sitä tunnuttiin käytettävän ruotsissa myös huonokuuloisilla lapsilla. Ilta sujui rattoisasti kun vertailimme miten viittomakieli eroaa ruotsissa ja suomessa.

Ongelmat molemmissa maissa tuntuivat olevan yhtäläiset; perheiden määrä vähenee, hallitukseen ei ole tulijoita. Ruotsin koulujärjestelmä eroaa suomen järjestelmästä muutenkin, joten kuulovammaisten koulunkäyntiä oli vaikea verrata. Ruotsissa toimii jonkin verran valtion erityiskouluja, joissa on erillisiä kuuloluokkia, ja paljon lapsia on integroituna perusopetukseen hyvin erilaisin tuloksin, ihan kuten meilläkin.

Ruotsissa ei järjestetä kuulovammaisille ja kuuroille lastenleirejä, vaan konferensseja koko perheelle ja erilaisia projekteja. Ruotsalaiset halusivatkin kuulla meidän hienoista leireistämme ja sova-kursseistamme lisää, ja tulimme kutsuneeksi heidän lapsiaan bovallius-leirille ensi kesäksi.

Molemmat osapuolet olivat sitä mieltä, että yhteistyötä on syytä jatkaa, koska ongelmat ja vahvuudet molempien maiden kuulovammaisten lasten vanhempainliitossa ovat hyvin saman suuntaisia. Suomen ottaessa ensi vuonna Fepedan puheenjohtajuuden, saamme vetoapua tärkeissä kysymyksissä Ruotsilta.

Vammaisneuvoston julkaisemasta oppaasta "Samanlainen erilainen kaveri"

KUULEMINEN

Korvat välittävät aivoille kuulotietoa siitä mitä ympärillämme tapahtuu. Äänet ovat ilman värähtelyä; ne ovat ääniaaltoja, joita korvat kuulevat.

Äänen korkeus mitataan hertzeinä. Ihmisen korva tunnistaa matalimmillaan 20 Hz ja korkeimmillaan 20 000 Hz ääniä. Äänenvoimakkuutta mitataan desibeleinä (dB).

Kuiskaamisen voimakkuus on noin 40 dB ja äänekkään puhumisen noin 60 dB. Discossa melu voi olla jopa 110 dB, joka voi jo vaurioittaa kuuloa.

Jos kuulemisessa on vaikeuksia, vika voi olla korvakäytävässä, väli- tai sisäkorvassa, kuulohermossa tai aivoissa. Kuulovammainen lapsi kuulee joitakin ääniä tai hän on täysin kuuro.

Sisäkorva on herkkä rakennelma. Kova melu voi vahingoittaa sitä, jolloin kuulo heikkenee. Jos vika on välikorvassa, kuulo voidaan usein parantaa leikkauksella. Muussa tapauksessa usein auttaa korvan sisälle tai ulkopuolelle asetettava kuulokoje. Jos vika on kuulohermossa tai aivoissa, tiedonkulku aivoihin on epätäydellistä eivätkä aivot kykene tulkitsemaan kuulohermion tuomia viestejä. Tällöin ei kuulokojeesta tai leikkauksesta ole apua.

On myös lapsia joiden kuulo on tavallista parempi. He kuulevat asioita, joihin me muut emme kiinnitä huomiota. Tästä voi olla hyötyä, mutta se voi myös häiritä keskittymistä, kun ei pysty valikoimaan kuulemastaan olennaisia ja tärkeitä asioita.

Kuulemista helpottaa kuulokoje, joka on kuin pieni mikrofoni. Se vahvistaa puheäänien lisäksi kaikki ympäristön äänet. Kuulokojeeseen voidaan yhdistää FM-laite, jonka mikrofoni on opettajalla ja vastaanotin oppilaalla. Tällöin opettajan puhe kuuluu oppilaalle ilman ympäristön hälyääniä.

Useimmat kuulovammaiset ilmaisevat itseään puhumalla. Vain pieni osa on täysin kuuroja jotka käyttävät pelkästään viittomakieltä. Viittomakieli on kuurojen oma kieli, jossa käsien liikkeitä täydennetään ilmeillä ja eleillä. Monet kuulovammaiset voivat käyttää tavallista puhelinta erilaisten lisälaitteiden avulla. Puhelimen käyttö onnistuu myös siten, että erityinen laite kääntää puheen tekstiksi. Lisäksi tekstiviesti tarjoaa hyvän tavan vaihtaa ajatuksia.

TIETOA

korvalehti kerää ääniaaltoja ja johtaa ne syvemmälle korvan sisään

sisäkorva muuttaa ääniaallot sähköisiksi viesteiksi ja lähettää ne kuulohermoon

kuulohermo vie viestit kuuloaivokuorelle sekä aivojen eri alueille käsiteltäviksi ja siihen yhdistetään aiemmin kerättyä tietoa muistialueilta

tiidot yhdistyvät kokonaisuudeksi ja ymmärtät mitä olet kuullut

Koko luokka voi
opetella sormiaakkoset.
Se on hauskaa
ja hyödyllistä kaikille.

Viittomakieltä käyttäville on apua kuvapuhelimista. Kun kaksi viittomakieltä käyttävää ihmistä näkee monitorin välityksellä toisensa, he voivat keskustella viittomia käyttäen. Aikuisille on koulutettu kuulemisen tueksi kuulokoiria, jotka auttavat erilaisten äänten tunnistamisessa. Ne kertovat, kun ovikello tai puhelin soi tai vesihana on jäänyt tippumaan.

Kun puhut kaverille, jolla on huono kuulo, puhu rauhallisella, selkeällä ja kuuluvalla äänellä. Puhu niin, että hän näkee suunliikkeesi ja pystyy lukemaan huuliltasi. Jotta väärinkäsityksiä ei pääse syntyään, on hyvä varmistaa vielä kaverilta, että hän on saanut asiasta selvän.

kanssa sähköpostin ja tekstiviestien avulla tai paperilappusille kirjoittamalla. Muutamien viittomien avulla voi jo vaihtaa ajatuksia ja tulkin välityksellä voi keskustella.

Kuulovammaiset tai kuurot lapset tekevät ja harrastavat lähes kaikkia samoja asioita kuin muutkin. Joukkuelajit, kuten salibandy, onnistuvat, kun muut huolehtivat siitä, että kaveri on selvillä ohjeista.

KUULEMINEN

ELÄINMAAILMASSA

KOIRA kuulee 5 kertaa paremmin kuin ihminen. Se erottaa 100 000 Hz äänet.

LEPAKOT kuulevat jopa 200 000 Hz ääniä. Ne suunnistavat pimeässä päästämällä suustaan ultraääniaaltoja, jotka kimpoavat kaikesta vastaan tulevasta takaisin niiden korviin ja sieltä aivoihin, jotka tulkitsevat tiedon.

KALOILLA kuuloelimet sijaitsevat päässä, hyönteisillä tuntosarvissa, sirkoilla polvissa ja hämähäkeillä jalkojen tuntokarvoissa.

HYVÄKSY kaveri sellaisena kuin hän on ja suhtaudu luontevasti hänen erilaisiin ominaisuuksiinsa

OTA kaveri mukaan yhteisiin juttuihin

KYSY reilusti tarvitseeko kaveri apua – älä tyrkytä apuasi tai tee tarpeettomasti asioita hänen puolestaan

YMMÄRRÄ, että jokaisella on oma tapansa toimia

HUOMAA, että kaikki ihmiset ovat erilaisia ja jokaisella on omat vahvat ja heikot puolensa

KAIKISTA ei tarvitse tykätä, mutta kaikkien kanssa on tultava toimeen

SANA vammainen ei ole haukkumanimi – jos tunnet ärtymystä kaveriasi kohtaan, yritä keksiä

jokin muu ilmaisu tai tapa tuoda tunteesi ilmi

KIUSAAMINEN ei ole reilua – mieti miltä toisesta tuntuu ja asetu joskus ajatuksissasi hänen tilanteeseensa

Vammaisia koskevaa lainsäädäntöä löytyy Vammaisneuvoston sivustolta:

<http://www.vane.to/Vammaisia%20koskevaa%20lainsaadantoa/v-lait.html>

"Erytistä tukea tarvitseva lapsi päivähoidossa" - opas on laadittu Erytinen osaksi arkea – projektin yhteydessä 2004 - 2005. Projektissa on mukana neljä kuntaa; Kontiolahti, Outokumpu, Polvijärvi ja Pyhäselkä. Kuntien omarahoitusosuuden lisäksi Itä – Suomen lääninhallitus on myöntänyt valtionavustusta syrjäytymisuhan alaisen lasten ja nuorten palvelujen tukemiseksi.

OSIO: AISTIVAMMAT

Kuulovammaisuus

Kuulovammainen on henkilö, joka on kuuro tai hänen kuulonsa on heikentynyt oleellisesti. Kuulovamman aiheuttava vaurio sijaitsee ulko-, väli- tai sisäkorvan alueella. Vamman voi aiheuttaa perinnölliset tekijät, tapaturmat, synnytyksen aikaiset komplikaatiot, sairaudet, tai kova melu. Kuulovamma on ensisijaisesti kommunikaatiovamma, mutta siihen liittyy myös motorisia häiriöitä, joita ovat mm. vaikeudet tasapaino- ja rytmikyvyyssä, koordinaatiossa, karkeamotorisissa liikkeissä, reaktio- ja liikenopeudessa.

Kuulovammaa voi epäillä, jos lapsi ei esimerkiksi näytä reagoivan ääniin, ei käännä päätään äänen suuntaan tai ei tunnu ymmärtävän puhetta, ohjeita ja kyselee jatkuvasti "mitä?" Lapsi voi myös käyttää kovaa ääntä, ensisanat voivat hävitä, puheen sävy muuttuu monotoniseksi tai muuten poikkeavaksi. (Heinämäki 2000, 86-87.)

Kuulovammat voidaan ryhmitellä vaikeusasteen mukaisesti:

Normaali	Ei toimenpiteitä
Lievä	Ei yleensä toimenpiteitä
Kohtalainen	Tarvitsee kuulokojeen, kuulee sen avulla vokaalit ja konsonantit
Keskivaikea	Tarvitsee kuulokojeen, kuulee sen avulla vokaalit, joitakin konsonantteja, kuulovamma vaikuttaa puheeseen
Vaikea	Tarvitsee kuulokojeen, erottaa jonkin verran vokaaleja, ympäristön ääniä, puheen rytmiä. On selvää häiritä puheelle
Erittäin vaikea	Tarvitsee kuulokojeen, kuulee ehkä hälyääniä, rytmiä, ei erottele puhetta, vaikeuksia puheen oppimisessa.

(Kauppinen & Sarjanoja 1991, 152.)

Kuulovammaisen lapsen hoidossa ensisijainen tehtävä on kielen kehityksen tukeminen. Tärkeää on, että lapsen toimintaympäristön aikuiset perehtyvät hyvin mahdollisen kuulolaitteen tai korvaimplantin toimintaan. Väärin asennettuna tai väärillä voimakkuuksilla laite voi aiheuttaa lapselle pelottavia kokemuksia. (Heinämäki 2000, 87.)

Lapsiryhmässä on ensisijaisen tärkeää huomioida:

- Kuulovammainen lapsi on ensi sijassa lapsi
- Huonokuuloinen korvaa kuuloa näön avulla
- Lapsi haluaa ymmärtää sinua ja ympäristön tapahtumia
- Ympäristön akustiikkaan on syytä kiinnittää huomiota
- Tilassa kaiku vähentää entisestään kuulemisen mahdollisuuksia
- Melun pehmentämiseksi voi yhdessä lasten kanssa laittaa huopapalat pöytien ja tuolien jalkoihin
- Turha kolina ja meteli väsyttävät kuulovammaista lasta
- Lapsen istumapaikka on sijoitettu siten, että hän voi nähdä sinun kasvojen liikkeitä ja viittomat hyvin
- Visuaalinen ympäristö on tärkeä
- Ympäristön selkeys, kuvat erottuvat hyvin yksiväriseltä taustalta
- Valaistus on riittävä ja valo tulee oikeasta suunnasta

- Lapsi näkee viittomat hyvin
- Lapsi voi lukea sinua huulilta, puhujan suunliikkeet ovat lapselle tärkeitä!
- Vaikeasti kuulovammaisen tai kuuron lapsen hoidossa käytetään yleensä viittomia, lisäksi huuliolukua
- Viittomakielen käyttö pyritään aloittamaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa
- Mieti miten kutsut lasta: koskettaminen tai esim. kädellä olkapäähän voivat olla lapselle merkinä kutsusta.
- Katsekontakti lapseen on erittäin tärkeä!
- Yhdessäoloa kuulevien kanssa on tietoisesti harjoiteltava
- Voidaan yhdessä toisten lasten kanssa leikkiä miltä äänetön maailma tuntuu ja miltä puhe silloin näyttää, voidaan leikkiä huulitalukuleikkoja (lausutaan lasten ja esineiden nimiä selkeästi ilman ääntä) ilmeleikkoja (vihainen, surullinen, iloinen) eleleikkoja (pallon pompotus, narulla hyppääminen) viittomaleikit
- Lapset voivat tutustua kuulokojeeseen
- Kuulovammaisen lapsi suoriutuu useimmista toiminnoista yhtä hyvin kuin kuulevat kaverinsa. Mielekkäitä toimintoja voivat esimerkiksi olla hiekka- ja vesileikit, maalaaminen, rakentelu, piirtely, askartelu, kuvakirjojen katselu, liikuntaleikit, sormileikit, erilaiset aistileikit, lotot, muistipelit
- Kuulovammaiselle lapselle on tärkeää että hän saa muita aisteja käyttäen tutkia ympäristöään: näköaistin kautta, tuntoaistin kautta tutkimalla esineitä käsin, kokeilemalla niiden toimivuutta purkamalla ja rakentamalla, haistellen ja maistellenkin.
- Kuulovammaiselle lapselle puhutaan paljon: nimetään vaatteita, ympäristön esineitä, äännellään, jokellellaan. Tarvittaessa lisätään puheeseen viittomat
- Lapsi nauttii, kun häntä pidetään sylissä ja hänelle lauletaan hiljaa lähelle korvaa
- Lapsi voi kädellä tunnustella aikuisen puheen värinää ja rytmiä rinnalta, kaulalta tai poskelta
- Kun lapsi innostuu matkimaan sinun löpöttelyä, ääntelyä tai tapalee sanoja, vahvista ja kannusta lasta yrittämään uudelleen!
- Musiikin rytmin kokeminen on lapselle tärkeää. Voit taputella lauluja, loruja, liikkua musiikin rytmissä
- Tutustu viittomakielisiin lasten laulukirjoihin. (Heinämäki 2000, 86 - 89, Kauppinen & Sarjanoja 1991, 158-162.)

Koko opas löytyy osoitteesta:

http://www.isonetti.net/varhaiskasvatus/Erityinen_osaksi_arkea.pdf

*****

Kirjallisuutta

Sosiaali- ja terveysalan tietopalvelu:

<https://www.sosiaalialantietopalvelu.fi/tuoteryhmat/Varhais erityiskasvatus/650300256.html>